

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

19/5895-1

18. desember 2019

Norges forskningsråd - tildelingsbrev 2020

Tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet er todelt:

- Kunnskapsdepartementets etatsstyring av Forskningsrådet (del1, punkt 1-11)
- Kunnskapsdepartementet som sektordepartement (del 2, punkt 1-6)

Eventuelle endringer eller ytterligere tildelinger for 2020 vil komme i supplerende tildelingsbrev.

Innholdsfortegnelse del 1:

Norges forskningsråd - tildelingsbrev 2020	1
1. Innledning	2
2. Regjeringens forskningspolitiske dokumenter og strategier	2
3. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd.....	3
4. Andre områder Forskningsrådet skal ha særlig oppmerksomhet på i 2020	10
5. Rapportering for 2020	11
6. Kap 285 post 53 – Sektoroverskridende og strategiske satsinger	13
7. Felles post for virksomhetskostnader (kap. 285 post 55)	13
8. Administrative fullmakter	16
9. Andre krav og forventninger	17
10. Etatsstyringsmøtet	19
11. Frister	19

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling

Saksbehandler
Sidsel Aarnæs
Arbo
22 24 75 55

1. Innledning

Tildelingsbrevet følger opp Stortingets budsjettvedtak og forutsetninger og krav som departementet utleder av dette. Tildelingsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige styringsdokument til Forskningsrådet og er hovedkanal for formidling av styringssignaler og forventninger for 2020.

2. Regjeringens forskningspolitiske dokumenter og strategier

Regjeringen har høye ambisjoner for norsk forskning, innovasjon og høyere utdanning. Gjennom å satse på kunnskap skal vi ruste oss for fremtiden, skape nye, grønne og lønnsomme arbeidsplasser og en bedre og mer effektiv offentlig sektor. Høy kvalitet i utdanning og forskning er viktig for et velfungerende arbeids- og næringsliv og for en fortsatt stabil utvikling av det norske velferdssamfunnet. Norge skal ha verdensledende fagmiljøer som er med på å frembringe kunnskap som kan gi menneskene et bedre og rikere liv.

Norges forskningsråd er en sentral aktør i det norske forsknings- og innovasjonssystemet og et viktig virkemiddel for å nå regjeringens visjon og overordnede mål. Regjeringen vil prioritere noen særskilte områder for forskning i 2020 og de kommende årene, jf. Granavolden-plattformen. Det gjelder for eksempel omstilling, innovasjon og grønt skifte for å sikre fremtidig verdiskaping og et bærekraftig velferdssamfunn, styrke samspillet mellom næringslivet, academia, innovasjons- og forskningsmiljøer og å stimulere til økt internasjonalisering av forskning.

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2019–2028 (Meld. St. 4 (2018–2019)) skal bidra til å realisere regjeringens prioriterte prosjekter og gi forutsigbarhet for forsknings- og utdanningsmiljøene. De overordnede målene i langtidsplanen er styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, møte store samfunnsutfordringer og utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet.

Følgende områder vil ha særlig prioritet:

- opptrappingsplanene for teknologiløftet, FoU for omstilling og fornyelse i næringslivet og kvalitet i høyere utdanning
- de fem langsiktige prioriteringene:
 - o hav
 - o klima, miljø og miljøvennlig energi
 - o fornyelse i offentlig sektor og bedre offentlige tjenester
 - o muliggjørende og industrielle teknologier
 - o samfunnssikkerhet og samhörighet i en globalisert verden
- bygg i universitets- og høyskolesektoren, herunder klima- og miljøvennlige løsninger
- universitetsmuseene
- åpen tilgang til forskningsresultater og tilgjengeliggjøring og deling av data

Internasjonalisering er en forutsetning for å sikre kvalitet i norsk forskning og høyere utdanning og for utvikling av gode og internasjonalt orienterte studieprogrammer. Internasjonalt samarbeid er også sentralt for å møte store globale samfunnsutfordringer. Aktiv deltakelse i internasjonale programmer og samarbeid er avgjørende for å nå de nasjonale målene i langtidsplanen. Følgende områder har særlig prioritet:

- EUs rammeprogram for forskning og innovasjon
- EUs rammeprogram for utdanning
- Panorama-strategien

EUs rammeprogrammer er sentrale virkemidler for økt internasjonalisering av norsk forskning og utdanning. Regjeringens mål er at minst to prosent av de konkurranseutsatte midlene i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon skal tilfalle norske aktører. Returandelen er nå på 2,2 pst.. Det er viktig at Forskningsrådet har oppmerksomhet på å sikre fortsatt høy norsk retur.

Grønt skifte og bærekraftig utvikling er tverrgående temaer som berører hele bredden av Forskningsrådets virksomhet. Høyere utdanning, forskning og innovasjon er sentralt i arbeidet med å oppfylle bærekraftagendaen som ble vedtatt av FNs Generalforsamling i 2015 og klimamålene i Paris-avtalen. Forskningsrådet er derfor en sentral aktør for å nå regjeringens ambisjoner for grønt skifte og bærekraftig utvikling. Videre er det viktig at Forskningsrådet har oppmerksomhet på å kutte klimagassutslipp av og i egen virksomhet gjennom klima- og miljøstrategier med tydelige miljømål.

Godt norsk fagspråk er viktig for et velfungerende arbeids- og samfunnsliv, og departementet forventer at Forskningsrådet er oppmerksomme på betydningen av norsk som fagspråk.

3. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

I dette tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet som etatsstyrer beskrives gjeldende mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Forskningsrådet. Departementene, inkludert Kunnskapsdepartementet, utarbeider tildelingsbrev som viser hvilke av de fem målene for Forskningsrådet som er særlig relevante i lys av departementenes sektorpolitiske prioriteringer, hvordan de sektorpolitiske prioriteringene støtter opp om de fem målene og hva departementet ønsker å oppnå med bevilgningene til Forskningsrådet.

Dokumentet «*Styringssystemet for Norges forskningsråd*» ligger til grunn for departementenes styring. Ambisjonene er at styringen fra departementene skal:

- være strategisk og langsiktig
- ha oppmerksomhet på virkninger og effekter av Forskningsrådets virksomhet
- ha hensiktsmessig omfang og detaljeringsgrad i styringen av aktiviteter, oppdrag og forskningsområder
- gjennomføres på en effektiv måte, med mer lik praksis mellom departementene i form på styring og i rapporteringskrav

Styringssystemet for Forskningsrådet ble utviklet i perioden 2015-2017. En ekstern følgeevaluering så på utviklingen av systemet, innføringen og utviklingen av styringspraksis. Kunnskapsdepartementet vil også i 2020 legge vekt på god dialog med departementene og Forskningsrådet om videre utvikling av systemet som er etablert. Forskningsrådet har tatt opp spørsmål om å legge til et eventuelt nytt mål om Økt verdiskaping og innovasjonsevne i offentlig sektor. Kunnskapsdepartementet kommer tilbake til Forskningsrådet vedrørende dette i løpet av 2020.

I dette tildelingsbrevet fastsettes strategiske områder og styringsinformasjon for 2020. For nærmere beskrivelse av styringsinformasjonen og hvordan rapporteringen skal skje vises det

til punkt 5 Rapportering for 2020. Innholdet i beskrivelsen av de strategiske områdene er ment å være forholdsvis stabilt fra år til år, men det kan være behov for justeringer. På bakgrunn av erfaringer i styringsdialogen, vurderinger av vesentlighet og endringsbehov og ny informasjon om måloppnåelse, skal de strategiske områdene i styringssystemet vurderes hvert år.

3.1 Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for 2020

Mål 1: Økt vitenskapelig kvalitet

For alle forskningens begrunnelser, både instrumentelle og kulturelle, er den vitenskapelige kvaliteten en grunnleggende forutsetning. Vitenskapelig kvalitet forutsetter både talentfulle individer og infrastruktur og andre forskningsressurser av høy kvalitet. Forskningsrådet skal tildele etter konkurranse, og skal identifisere og støtte forskning av høy vitenskapelig kvalitet. Forskningsrådet skal også bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten i det enkelte forskningsmiljø eller på det enkelte forskningsområde.

Strategisk område: Verdensledende fagmiljøer

En forholdsvis stor del av den mest betydningsfulle forskningen kan tilskrives et fåtall av forskerne, som virker i fronten av sine felt. Det er et mål at flere fagmiljøer i Norge driver forskning av internasjonalt fremragende kvalitet. Forskningsrådet skal mobilisere talentene, bidra til kvalitetsutvikling og legge til rette for at potensialet i de fremste miljøene virkelig gjøres.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- Utvikling i publisering og siteringer fra Forskningsrådets prosjekter, herunder andel publikasjoner med åpen tilgang og siteringer av disse.
- Volum på søknader og tildelte ERC-stipend, samt karakter for søknader, jf. mål 4.

Tilleggsinformasjon 2020:

- Evalueringen av SFF-ordningen som avsluttes i 2020.

Strategisk område: Identifisering og stimulering av vitenskapelig kvalitet generelt

For å utnytte forskningens potensial er det ikke tilstrekkelig med bare de få miljøene som er ledende på sine felt, det er også behov for vitenskapelig kvalitet i bredden av en mangfoldig forskningssektor og på en rekke områder. Forskningsrådet skal sikre god vitenskapelig kvalitet i alle sine tildelinger. Forskningsrådet skal også bidra til fornyelse ved å identifisere potensial for kvalitet og stimulere kvalitetsutvikling i forskningen.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- Monitorering av søknadsdata og resultater fra fagfellevurderingene (karakterer). Analysen vil over tid fokusere på ulike dimensjoner, f.eks. programmer, søknadstyper, fag, institusjoner, kjønn.

Tilleggsinformasjon 2020:

- Virkningen av Forskningsrådets finansiering av unge forskertalenter og stipendiater som inngår i Forskningsrådsfinansierte prosjekter. Vurderingen bør basere seg på data om finansiering, publisering og karriereveier.
- Forskningsrådets evne til å løfte kvaliteten på forskningssvake områder.

Mål 2: Økt verdiskaping i næringslivet

Forskningsrådet skal utløse FoU som, på kort og/eller lang sikt, skal øke den samlede verdiskapingen i norsk økonomi. Forsknings- og utviklingsarbeid gir økt verdiskaping gjennom nye eller forbedrede produkter, tjenester og prosesser, eller ved at kunnskap blir utnyttet og videreutviklet i andre sammenhenger.

Strategisk område: Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv

Forskningsrådet skal utløse forskningsbasert innovasjon som gir økt konkurransevne i næringslivet. Forskningsrådet skal utløse økt FoU-innsats i bedriftene og økt kvalitet i prosjektene. Målet er uavhengig av bedriftenes størrelse og alder, næring og geografi.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- *FoU-innsatsen i foretakene med støtte sammenlignet med FoU-innsatsen i foretakene med avslåtte søknader som er vurdert som gode*
Det skal undersøkes hvordan Forskningsrådet bidrar til å øke FoU-innsatsen i foretakene med støtte ved å sammenligne med søkere uten støtte. Undersøkelsen skal bygge på FoU-statistikk på foretaksnivå og Forskningsrådets søknadsvurderinger. Den endelige avgrensningen av karakterer man vil sammenligne må gjøres av miljøet som får i oppdrag å lage indikatoren.
- *Utvikling i FoU-innsats for foretak med støtte*
Det skal undersøkes hvordan Forskningsrådet bidrar til å øke FoU-innsatsen i foretakene med støtte ved å sammenligne med FoU-innsatsen før støtten. Undersøkelsen skal bygge på FoU-statistikk på foretaksnivå. Undersøkelsen bør se på både total egenutført FoU og forholdet mellom egenfinansiering og offentlig støtte.
- *Forskningsrådets vurdering av bedrifts- og samfunnsøkonomisk effekt*
Undersøkelsen skal bygge på delkarakterer fra Forskningsrådets søknadsvurderinger.

Følgende momenter skal også trekkes inn i vurderingen av måloppnåelse:

- *Utvikling i omsetning for foretak med støtte*
Det skal undersøkes hvordan den økonomiske aktiviteten utvikler seg i foretakene med støtte. Undersøkelsen skal bygge på regnskapsdata i bedrifts- og foretaksregisteret.
- *Brukernes vurderinger av oppnådde resultater og betydningen av ulike former for utbytte fra prosjektet*
Vurderingen skal baseres på data fra fremdrifts- og sluttrapporter samt data innhentet gjennom spørreundersøkelser.

Strategisk område: Styrket evne til omstilling i norsk økonomi

Forskningsrådet skal identifisere, bygge opp kunnskap og legge til rette for utvikling av forskningsmiljøer på områder som er viktige for omstilling i økonomien. Målet omfatter forskning som ikke nødvendigvis har umiddelbar anvendelse i dagens marked.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- *Forskningsrådets bidrag for å styrke omstillingsevnen i norsk økonomi*
Forskningsrådet skal gi en kortfattet vurdering av sin aktivitet for å styrke omstillingsevnen i norsk økonomi. Vurderingen skal inkludere begrunnelser for de viktigste tiltakene og prioriteringer som er gjort, hvilke virkninger de har hatt, og hvilke effekter man mener man kan oppnå fremover.

Følgende momenter skal også trekkes inn i vurderingen av måloppnåelse:

- *Forskningsrådets tildelinger og fremtidig utvikling i ulike næringer*
Forskningsrådet skal vurdere hvordan tildelingene fordeler og har fordelt seg på ulike næringer, og hvordan man ser for seg næringsutviklingen fremover. Data skal hentes fra Forskningsrådets databaser.
- *FoU-innsats og økonomisk utvikling i ulike næringer*
Forskningsrådet skal beskrive og vurdere sin rolle i å påvirke FoU-innsatsen i næringslivet og fordelingen på ulike næringer. Redegjørelsen skal inneholde en beskrivelse av næringslivets FoU-innsats fordelt på ulike næringer, og sett i lys av næringsutviklingen. Data hentes fra tilgjengelig statistikk (FoU-statistikk, nasjonalregnskap).

Strategisk område: Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv

Forskningsrådet skal fremme samspill og kunnskapsoverføring mellom offentlig finansierte forskningsinstitusjoner og næringsliv som fører til økt verdiskaping i norsk økonomi. Forskningsrådets virksomhet skal gi økt næringsrelevant kompetanse i FoU-miljøene og økt FoU-kompetanse i næringslivet. Forskningsrådet skal også bidra til at forskning ved offentlig finansierte institusjoner kommer til bedre utnyttelse i næringslivet, blant annet gjennom kommersialisering av forskningsresultater.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- *Forskningsrådets bidrag for å styrke kunnskapsoverføring og samspill mellom foretak og forskningsinstitusjoner*
Forskningsrådet skal gi en kortfattet vurdering av aktiviteten for å styrke kunnskapsoverføring og samspill mellom foretak og forskningsinstitusjoner. Vurderingen skal begrunne de viktigste tiltakene og prioriteringene som er gjort, virkningene av dem og hvilken effekt de er ment å ha på verdiskapingen. Redegjørelsen skal inkludere en vurdering av bidraget til kunnskapsoverføring målt gjennom næringslivets kjøp av FoU-tjenester.
- *Private investeringer i kommersialiseringsprosjekter med støtte fra Forskningsrådet ved offentlig finansierte forskningsinstitusjoner*
Det skal gis en oversikt og vurdering av investeringer i støttede kommersialiseringsprosjekter. Investeringene kan være i form av inntekter fra lisenser eller salg av patenter, emisjoner, salg og børsnotering. Oversikten skal dekke den totale porteføljen og inkludere tidsserier over minst fem år.

Følgende momenter skal også trekkes inn i vurderingen av måloppnåelse:

- *Andel av prosjekter som er finansiert av andre enn Forskningsrådet (fordelt på kilde, søknadstype og program)*
Forskningsrådets støtte skal være utløsende for et forskningsprosjekt. Samtidig bidrar privat medfinansiering til å sikre at andre går god for det kommersielle potensialet i prosjektet. Andelen av prosjektene som er privat finansiert er i stor grad gitt av søknadstypen, men kan allikevel gi nyttig informasjon for å diskutere om Forskningsrådet har funnet en god balanse mellom disse hensynene. Tallene hentes fra Forskningsrådets database.

Mål 3: Møte store samfunnsutfordringer

Et sentralt mål for forskningspolitikken er kunnskap som gjør oss best mulig i stand til å møte de store utfordringene samfunnet står overfor. Forskningsrådet skal finansiere forskning som er nyttig for samfunnet, og for å møte de store samfunnsutfordringene. Forskningsrådet påvirker hvilke områder/problemstillinger det forskes på og hvor mye, kvaliteten på forskningen og kompetansen i miljøene, og koblingene i og mellom forskningssystemet og i ulike deler av samfunnet.

Strategisk område: Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester

Forvaltningen og de offentlige tjenestene møter store krav til kunnskap og kompetanse fremover, blant annet på grunn av komplekse samfunnsendringer (blant annet knyttet til demografi, bosetting, sikkerhet, helse og arbeidsdeltakelse), høye kvalitetskrav og behovet for samspill mellom tjenestene. Det offentlige har ansvar for at tjenestene har høy kvalitet og for å vite om tjenestene virker etter hensikten. Flere områder i offentlig sektor er forskningssvake i den forstand at det finnes lite forskningsbasert kunnskap på området i dag. Forskningsrådet skal øke forskningens bidrag til gode, effektive og kunnskapsbaserte tjenester og til fornyelse i offentlig sektor. Forskningsrådet skal bidra til å heve forskningskvaliteten på strategisk viktige områder, til at det drives relevant forskning på områder med store kunnskapsbehov (f.eks. som identifisert av tjenestemottakere, tjenestene og myndighetene), til styrket samspill mellom forskning, utdanning og praksis. Forskningsrådet skal også bidra til at forskningsbasert kunnskap spres og bidrar til innovasjon i offentlig forvaltning og næringsliv til nytte for tjenestemottakerne.

Strategisk område: Hav

Norges viktigste næringer har sitt utspring i havet. Havet er uunnværlig for å løse de globale utfordringene, men samtidig er verdens hav sterkt belastet. En realisering av havets verdier vil kreve bærekraftige tilnærminger. Forskningsrådet skal bidra til kunnskaps- og teknologiutvikling for forvaltning av økosystemer og ressurser i havområdene for å sikre et rent og rikt hav og produksjon av sunn og trygg sjømat. Sammen med en fortsatt satsing på forskning for de havbaserte næringene: fiskeri, havbruk, petroleum, maritim, fornybar energi og også nye næringer, vil dette kunne gi økt verdiskaping. Forskningsrådet skal arbeide for helhetlig kunnskap, samspill og kompetanseoverføring mellom og fra havnæringene og internasjonalt samarbeid.

Strategisk område: Klima, miljø og miljøvennlig energi

De største miljøutfordringene er klimaendringer, tap av naturmangfold og miljøgifter. Utfordringene er komplekse og må ses i sammenheng. Norge skal bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Forskningsrådet skal bidra til utvikling av kunnskap og teknologi for en bærekraftig omstilling, klimatilpasning, miljøvennlig energi og bevaring av velfungerende økosystemer. Dette krever en internasjonal, tverrfaglig, målrettet og helhetlig forsknings- og innovasjonsinnsats for en grønn samfunnsutvikling, som også fremmer grønn verdiskaping.

Strategisk område: Samfunnssikkerhet og samhørighet i en globalisert verden

Samfunnssikkerhet og samhørighet er grunnleggende kvaliteter ved vårt samfunn, og avgjørende for å opprettholde bærekraft og legitimiteten til våre demokratiske institusjoner. Forskningsrådet skal bidra til kunnskap om hva som skaper trygge, inkluderende og velfungerende samfunn. Forskningsrådet skal videre styrke forskning om politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle endringer nasjonalt og globalt, og sårbarheter som følger av digitalisering og raske teknologiske endringer. Forskningsrådets innsats skal også bidra til å avverge og gjøre samfunnet robust mot både menneskeskapte og ikke-menneskeskapte trusler.

Styringsinformasjon

Styringsinformasjon utvikles i størst mulig grad likt for de fire strategiske områdene.

Styringsinformasjon utvikles langs følgende dimensjoner:

- vitenskapelig kvalitet
- forskning som er relevant for samfunnsutfordringene
- forskning som øker innovasjon og omstillingsevne i både offentlig og privat sektor

Forskningsrådet skal utvikle et system for styringsinformasjonen under dette målet. Systemet skal fokusere på virkninger og effekter av ulike prosjektporteføljer med tanke på hvordan de bidrar til å løse samfunnsutfordringer. Forskningsrådet skal legge vekt på hvordan man samarbeider med brukerne underveis i prosjekter, hvordan det arbeides med formidling av resultater og hvordan man arbeider for at resultatene skal tas i bruk og få effekter i samfunnet. Data hentes inn dels gjennom prosjektledernes faste rapportering til Forskningsrådet og dels gjennom spørreundersøkelser og analyser gjort av et eksternt forskningsmiljø på oppdrag. Styringsinformasjon for de tre dimensjonene utdypes nedenfor.

Styringsinformasjon Vitenskapelig kvalitet:

Fast monitorering av karakterer for vitenskapelig kvalitet i Forskningsråds- og EU-porteføljen. Forskningsrådets merkesystem vil bli benyttet for å differensiere analysene på temaer og undertemaer (budsjettformål) relevant for ulike sektorer/departement. Sammenhengen mellom relevans og kvalitet undersøkes.

Styringsinformasjon Relevans for samfunnsutfordringer:

Fast monitorering av karakterer for relevans (for samfunnseffekter når nye vurderingskriterier innføres) i Forskningsråds- og EU-porteføljen. Forskningsrådets merkesystem vil bli benyttet for å differensiere analysene på temaer og undertemaer (budsjettformål) relevant for ulike sektorer/departement. Sammenhengen mellom relevans og kvalitet undersøkes. Mål for brukermedvirkning skal inkluderes på områder der det er aktuelt.

Styringsinformasjon Innovasjons- og omstillingsevne

Fast monitorering av karakterer for innovasjonsgrad i Forskningsråds- og EU-porteføljen. Forskningsrådets merkesystem vil bli benyttet for å differensiere analysene på temaer og undertemaer (budsjettformål) relevant for ulike sektorer/departement. Monitoreringen belyser følgende:

- Vurdering av innovasjonsgrad og utviklingen målt gjennom karakter for innovasjonsgrad gitt i søknadsbehandlingen. Dette vil gi informasjon om Forskningsrådets virkemidler bidrar til innovasjon og omstilling på områder som er relevante for å løse samfunnsutfordringene.
- Analysene gjort for styringssystemets mål 2 – Økt verdiskaping i næringslivet benyttes til å vurdere Forskningsrådets bidrag til innovasjon og omstilling i næringer som er relevante for å løse utfordringene på de fire strategiske områdene.
- Status og utvikling i samarbeidsmønstre målt gjennom antall og type samarbeidspartnere i prosjekter for å belyse innovasjon og omstilling i privat og offentlig sektor.
- Status og utvikling i porteføljen av virkemidler som bidrar til å øke samspillet i kunnskapstriangelet og øke forskningens relevans for utdanningene og samfunnet for øvrig.

Tilleggsinformasjon 2020:

Analyse av Forskningsrådets innføring av en felles planleggingsmodell som skal sikre at forskningsprogrammene har realistiske mål og bruker virkemidler som er mest mulig hensiktsmessige for å oppnå ønskede resultater, virkninger og effekter. Analysen vil vurdere

hvordan denne modellen har innvirket på Forskningsrådets virkemiddelutvikling og -drift, herunder arbeid med samfunnseffekter.

Mål 4: Velfungerende forskningssystem

Et velfungerende forskningssystem er en grunnleggende forutsetning for å nå målene i forskningspolitikken. Forskningsrådet skal legge til rette for at forskningsressurser og -resultater utnyttes best mulig. Forskningsrådet skal bidra til å utvikle det nasjonale forskningssystemet, til styrket helhet og samspill, og til god interaksjon med internasjonale forskningsarenaer.

Strategisk område: Økt deltakelse i Horisont 2020

Deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid er et sentralt virkemiddel for å forbedre norsk forskning, både for å oppnå høyere vitenskapelig kvalitet og større positive bidrag til samfunns- og næringsutviklingen. Europa er det viktigste området for norske samarbeidsrelasjoner og deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon det viktigste enkelttiltaket for internasjonalisering av norsk forskning. Forskningsrådet skal bidra til å mobilisere til økt deltakelse i rammeprogrammet og til at søknadene i større grad kvalifiserer til støtte.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- Deltakelsen i EU langs ulike dimensjoner. Skal ses i sammenheng med deltakelsen i Forskningsrådets programmer.

Tilleggsinformasjon 2020

- Analyse av Norges deltakelse i rammeprogrammet innenfor området Miljøvennlig energi (jf. også Strukturerende endringer nedenfor).

Strategisk område: Strukturerende endringer

Forskningsrådet skal stimulere til endringer som gjør forskningssystemet bedre i stand til å svare på forventningene i forskningspolitikken. Dette innebærer påvirkning på samspillet mellom aktørene i systemet, mellom disipliner og forskningstema, og på de menneskelige ressursene.

Styringsinformasjon

Fast monitorering:

- Samspill mellom forskningsrådsfinansiering og annen finansiering. Analysere mulige følger virkninger av forskningsrådsfinansiering fordelt på institusjonstyper, sektorer, geografi etc.

Tilleggsinformasjon 2020

- Analyse av hvordan den målrettede satsingen på miljøvennlig energi har bidratt til å strukturere norsk forskning på området med tanke på at forskningen skal svare på behovene for grønn omstilling og verdiskaping. Det vises også til analyse av Norges deltakelse i rammeprogrammet innenfor Miljøvennlig energi. De to analysene vil til sammen dekke de strukturende effektene av Forskningsrådets og EUs finansiering på området.

Mål 5: God rådgivning

Forskningsrådet har ansvar for å gi myndighetene råd i forskningspolitiske saker.

Forskningsrådet skal gi råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken (herunder

sektorvise problemstillinger), og for hvordan de gjeldende forskningspolitiske prioriteringer bør følges opp.

Strategisk område: Relevante og velbegrunnede forskningspolitiske råd til departementene
Dette strategiske området skal legge til rette for en strategisk dialog med departementene om de viktigste elementene i Forskningsrådets rådgivningsfunksjon.

Dialogen vil dreie seg både om kvaliteten og effektiviteten i rådgivningen. Kvalitet handler i stor grad om hvor relevante, velfunderte og godt begrunnet rådene er. For å ha effekt må også rådene tas i bruk, og rådgivningsprosessen legge til rette for dette (til riktig tid, i riktig format, med en tillitsvekkende dialog, osv.).

Styringsinformasjon

- Undersøkelse av hvilken nytte Forskningsrådets rådgivning har hatt for utviklingen av forskning og forskningsinfrastruktur knyttet til polar- og nordområdene.

4. Andre områder Forskningsrådet skal ha særlig oppmerksomhet på i 2020

Nedenfor følger en nærmere omtale av andre områder som skal ha særlig oppmerksomhet i 2020 og som er relevante for flere av målene:

Samarbeid med andre virkemiddelaktører

Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet samarbeider med relevante offentlige virksomheter og private organisasjoner som til sammen utgjør virkemiddelapparatet. Virkemiddelaktørene skal organisere samarbeidet seg imellom på en måte som gir tydelig ansvars- og rollefordeling og samkjørte virksomheter og slik at virkemidlene utfyller hverandre til beste for brukerne.

Oppfølging av gjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet

Regjeringen igangsatte i 2018 en helhetlig gjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparatet. Områdegjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet skal inngå som et kunnskapsgrunnlag for den helhetlige gjennomgangen, og ferdigstilles i desember 2019. Konsulentene vil komme med anbefalinger om brukervennlighet, forenkling og nasjonal og regional organisering av virkemiddelapparatet, samt forholdet til internasjonale nivå. Oppfølging av områdegjennomgangen er en prioritet for 2020 og Forskningsrådet må være forberedt på oppgaver knyttet til en videre oppfølging av denne.

EUs rammeprogram for forskning og innovasjon

Mobilisering til deltakelse i Horisont 2020 og påvirkningsarbeid mot Horisont Europa krever et tett og godt samarbeid med Innovasjon Norge (jf. samarbeidsavtalen om Horisont 2020 2015 – 2020). Departementet forutsetter derfor at dette samarbeidet videreutvikles i 2020, både nasjonalt og ved Kunnskapskontoret i Brussel. Å forberede det nasjonale mobiliseringsapparatet blir viktig frem mot oppstart av Horisont Europa i 2021, og departementet forventer at norske aktører møter et godt koordinert virkemiddelapparat. Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet har satt i gang en prosess for å klargjøre ansvars- og rollefordeling mellom virkemiddelaktørene hvor formålet er å få på plass en mest mulig effektiv nasjonal oppfølging. Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet kommer tilbake til Forskningsrådet og Innovasjon Norge om oppfølging rundt samarbeid, ansvars- og rollefordeling knyttet til arbeidet med Horisont Europa.

Reduksjon i avsetninger

Kunnskapsdepartementet har gjennom flere år hatt klare forventninger om at Forskningsrådet må redusere de høye avsetningene. Kunnskapsdepartementet viser til dialog om dette og forventer at Forskningsrådet framover prioriterer en forpliktende og planmessig nedbygging av avsetningene i samarbeid med departementene.

Åpen forskning

Kunnskapsdepartementet viser til *Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler* og til *Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata*. Departementet ser positivt på at Forskningsrådet følger opp arbeidet for større åpenhet i forskningen både gjennom tilslutning til det europeiske initiativet for åpen publisering (cOAlition S og Plan S), gjennom arbeid med tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata og gjennom utarbeiding og implementering av en egen policy for åpen forskning. Det er viktig å utvikle økonomisk bærekraftige modeller for etablering og drift av datainfrastrukturer. Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet også på dette området ivaretar sin rådgivningsfunksjon. Departementet forventer videre at Forskningsrådet og Unit har tett dialog om implementeringen av mål, retningslinjer og strategi og tilretteleggingen av gode digitale forsknings- og utdanningstjenester i Norge.

Porteføljestyre

Det er viktig å bevare den gode dialogen mellom departementene og Forskningsrådet. Kunnskapsdepartementet har fastsatt retningslinjer for departementenes observatører i porteføljestyrene. Kunnskapsdepartementet vil ha dialog med Forskningsrådet om utviklingen i antallet observatører fra departementene i porteføljestyrene, og vil vurdere erfaringer med ordningen etter ett år. Departementet er videre positiv til at Forskningsrådet skal etablere tematiske dialogarenaer for å ivareta informasjonsbehovet og dialogen med departementene på tvers av porteføljer.

5. Rapportering for 2020

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av Forskningsrådets innsats og resultater. Dette skal gi departementene grunnlag for å vurdere ressursbruk og måloppnåelse, jf. krav til årsrapport i bestemmelser om økonomistyring i staten. Vi viser også til punkt 9 Andre krav og forventninger, for nærmere informasjon om frister og andre rapporteringskrav (administrative forhold og lovpålagt rapportering).

I vedlegg 1 følger struktur og forventninger til rapportering i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapporten (departementsvise årsrapporter) som skal legges til grunn for Forskningsrådets rapportering for 2020. Kunnskapsdepartementet viser også til tilbakemeldingsdokumentet fra etatsstyringsmøtet 2019.

5.1 Årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse)

Årsrapporten har to hoveddeler: Forskningsrådets mål og oppfølging av Langtidsplanen.

5.1.1 Rapportering på Forskningsrådets mål

I punkt 3.1 ovenfor fremgår mål, strategiske områder og hvilken styringsinformasjon som departementene forventer at Forskningsrådet rapporterer på. Der det er mulig er det også en forventning om at Forskningsrådet skal bryte ned styringsinformasjonen på ulike tematiske områder/fagområder som har særlig interesse for departementene. Forskningsrådet velger

selv ytterligere informasjon som de mener er relevant for å belyse måloppnåelsen. Vurderingen av måloppnåelse må ikke alene være knyttet til aktiviteter i rapporteringsåret, men kan skrive seg fra aktiviteter så langt tilbake i tid det er hensiktsmessig å inkludere. Vurderingen av måloppnåelse skal gjøres på grunnlag av hvert av de strategiske områdene under det aktuelle målet og for hver styringsinformasjon. Forskningsrådet kan også vurdere å trekke inn andre områder enn de strategiske områdene for å belyse måloppnåelsen.

All informasjon knyttet til Forskningsrådets måloppnåelse presenteres i rapport om samlet måloppnåelse. Dette skal bidra til å gjøre det enklere for departementene å vurdere helheten i Forskningsrådets måloppnåelse. Forskningsrådet skal vurdere risiko for avvik i måloppnåelsen.

Det har vært dialog med departementene og Forskningsrådet om planlagt styringsinformasjon for å sikre forutsigbarhet i rapporteringen og balanse i omfang og innhold. Styringsinformasjonen for 2020 er presentert under punkt 3 om måloppnåelse, og gjentas ikke i denne delen av tildelingsbrevet. I prinsippet er styringsinformasjonen per strategisk område bygget opp med én komponent som ligger fast og viser utvikling over tid (monitorering) og én komponent som endres fra år til år og gir mer informasjon på spesifikke områder. Styringsinformasjonen departementene ber om er i samsvar med planen Forskningsrådet har utarbeidet for styringsinformasjon. En slik oversikt over planlagt styringsinformasjon vil være en del av det årlige styringsdokumentet.

5.1.2 Rapportering på oppfølging av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning

Kunnskapsdepartementet viser til Meld. St. 4 (2018-2019) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028 og Meld. St. 7 (2014-2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024. Departementet forventer at Forskningsrådet i årsrapporten redegjør for hvordan rådets FoU-tildelinger er fordelt på regjeringens prioriteringer i langtidsplanen for gjeldende år og sammenliknet med tidligere år der det er mulig. Departementet ønsker en vurdering av hva Forskningsrådet gjør for å dreie virksomheten i retning av langtidsplanens prioriteringer og opptrappingsplaner. Videre bør Forskningsrådet redegjøre overordnet for hvordan rådet har bidratt til å nå langtidsplanens mål og ambisjoner.

5.2 Vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter)

De departementsvise rapportene skal supplere rapport på samlet måloppnåelse ved å gi relevant informasjon som grunnlag for departementenes styringsmøter og for departementenes arbeid med Prop. 1 S. De departementsvise rapportene skal gi korte vurderinger med vekt på virkninger av Forskningsrådets bidrag til de sektorpolitiske prioriteringene.

Forskningsrådets vurderinger skal skje med utgangspunkt i ulike dimensjoner som fremgår i den standardiserte strukturen og forventningene til rapportering i de departementsvise rapportene (jf. vedlegg 1). Dette er dimensjoner som er vesentlig for styringen av departementenes bevilgninger, og som er utarbeidet i samarbeid med departementene for å sikre at de dekker departementenes behov for styringsinformasjon. Forskningsrådet oppfordres til dialog underveis i arbeidet med vedlegg til årsrapport med de departementene som opplever utfordringer med rapporteringen.

Rapportene må ta hensyn til departementenes ulike bevilgningsnivå og må tilpasses hvert enkelt departement (jf. tildelingsbrevene). I punkt 5 i Rapportering i departementenes

tildelingsbrev fremgår det hvilke sektorpolitiske prioriteringer det aktuelle departementet forventer å få rapportering på.

6. Kap 285 post 53 – Sektoroverskridende og strategiske satsinger

I rapporten fra områdegjennomgangen av Forskningsrådet ble det foreslått å rendyrke post 53 som en finansieringsmekanisme som skal ivareta endringsbehov, sektoroverskridende områder og lange tidsperspektiv i forskningssystemet. For å følge opp denne anbefalingen har regjeringen besluttet at midlene på denne posten skal dreies i retning av tre prinsipper:

- Bidra til oppfølging av regjeringens forskningspolitiske prioriteringer i langtidsplanene for forskning og høyere utdanning
- Gi fleksibilitet til å gjennomføre langsiktige og systemstrategiske endringer. Midler på posten kan f.eks. virke sammen med satsinger fra andre departementer i en startfase. Posten skal virke mobiliserende, ikke kompenserende.
- Støtte forskning av høy vitenskapelig kvalitet

Kunnskapsdepartementet har satt ned en tverrdepartemental arbeidsgruppe som skal vurdere hvordan departementene skal følge opp prinsippet om at 53-posten skal gi fleksibilitet til å gjennomføre langsiktige og systemstrategiske endringer, og hvordan posten skal virke mobiliserende og ikke kompenserende. Forskningsrådet deltar ikke som medlem i arbeidsgruppen, men vil involveres i arbeidet.

7. Felles post for virksomhetskostnader (kap. 285 post 55)

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Unntaket er nasjonale fag-, tema- og institusjonsevalueringer som fortsatt vil bli finansiert gjennom FoU midlene fra det enkelte departement.

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at finansiering av forskning og overordnet forskningspolitisk rådgivning og sektorpolitisk rådgivning skal være de forskningsrådsoppgavene som skal ha høyest prioritet. Forskningsrådet skal fortsatt ivareta en rekke oppgaver for departementene, f.eks. sekretariatsfunksjoner for Skattefunnordningen og flere av 21-strategiene, oppgaver i forvaltningen av de regionale forskningsfondene og allmennrettet formidlingsarbeid. Forskningsrådet skal også videreføre sitt internasjonale arbeid for departementene med sikte på bistand og mobilisering til internasjonalt forskningssamarbeid. Forskningsrådet spiller en viktig rolle i oppfølgingen av Panorama, regjeringens strategi for høyere utdannings- og forskningssamarbeid med Brasil, India, Japan, Kina, Russland og Sør-Afrika (2016-2020). Forskningsrådet skal prioritere forskningssamarbeidet med de prioriterte samarbeidslandene, og departementet forventer at Forskningsrådet deltar og bistår i forbindelse med delegasjonsbesøk til prioriterte samarbeidsland i samarbeid med andre relevante aktører.

Endringer i Forskningsrådets virksomhet skal som hovedregel håndteres av rådet innenfor den økonomiske rammen for posten, jf. vedlegg 2 om retningslinjer for styring av virksomhetskostnader. I den grad det oppstår prioriteringsutfordringer innenfor rammen av midlene på denne posten, skal Forskningsrådet og departementene ta dette opp med Kunnskapsdepartementet i tilknytning til etatsstyringsdialogen. Departementet forventer at Forskningsrådet har en helhetlig håndtering av kostnadene ved virksomheten.

7.1 Krav og nye oppdrag fra departementene i 2020

I tabellen under er samlet de krav og nye oppdrag som departementene har meldt inn til Kunnskapsdepartementet i forbindelse med arbeidet med tildelingsbrevet for 2020.

Disse er delt inn i to kategorier:

- 1) Nye krav og endringer i oppdrag som er vurdert å falle innenfor rammen av virksomhetskostnadene
- 2) Nye krav og oppdrag der økte virksomhetskostnader dekkes av departementene

Nye krav og endringer i oppdrag som faller innenfor rammen av virksomhetskostnadene er omtalt nærmere i tabellen under:

Oppdrag	Departement	Utfyllende informasjon
HelseOmsorg21-arbeidet	HOD	Norges forskningsråd skal sikre at HelseOmsorg21-monitor inneholder data om alle indikatorer som det rapporteres på i det nasjonale målesystemet for forskning og innovasjon i helseforetakene og forskning i forsknings- og kompetansesentrene utenfor spesialisthelsetjenesten. Videre skal HelseOmsorg21-monitor videreutvikles med sikte på å danne et bedre kunnskapsgrunnlag for global helseforskning.
Oppfølging instituttprosjektet	KD	KD viser til supplerende tildelingsbrev for 2019 og etterfølgende dialog med konkretisering av oppfølging og frister. Forskningsrådet skal gi myndighetene råd om eventuelle endringer i systemet for statlig basisfinansiering, herunder konkrete forslag til endringer i retningslinjene. Forskningsrådet skal også konkretisere innholdet i en felles oppfølging av de 12 instituttene som i dag er utenfor basisfinansieringssystemet og innholdet i oppfølging skal avtales mellom Forskningsrådet og eierdepartementene. Det gjelder instituttene som er i gruppe 2 og 3 i Forskningsrådets inndeling. Instituttene bør rapportere på et felles sett med nøkkeltall. Utvalget av nøkkeltall skal bygge på en kost-/nyttevurdering og ta utgangspunkt i det instituttene allerede rapporterer på. De 12 instituttene skal fortsatt styres av eierdepartementene. Forskningsrådets oppfølging skal ikke komme i konflikt med den formelle styringslinja. Frist for Forskningsrådets leveranse til KD er 15. juni 2020.
ASM3	KD	KD ber Forskningsrådet om å forberede norsk deltakelse til neste Arctic Science Ministerial, ASM3 i Japan, 21.-22. november 2020.
Arktisk forskningsavtale	KD	KD ber Forskningsrådet følge opp den delen av forskningsavtalen som innebærer lett tilgang til informasjon om norsk regelverk, søknadsprosedyrer o.l., f.eks. gjennom en nettside.
Forberede utlysning av senter for forskning på spesialpedagogikk og inkludering	KD	I henhold til Meld. St. 6 (2019–2020) "Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO" skal det opprettes et eget senter for forskning på spesialpedagogikk og inkludering. Forskningsrådet vil få i oppdrag å lyse ut senteret, og bes om å forberede utlysningen i dialog med Kunnskapsdepartementet. Nærmere detaljer vil komme i et supplerende tildelingsbrev i løpet av 2020.

Vurdering av International Advisory Board og framtidstudier	KD	Kunnskapsdepartementet viser til OECDs gjennomgang av det norske utdannings-, forsknings- og innovasjonssystemet i 2017 hvor det ble etterlyst en bedre koordinering på regjeringnivå av forsknings- og innovasjonspolitikken, og bedre koordinering langs flere akser når det gjelder å møte samfunnsutfordringer. I etterkant har Forskningsrådet etablert et internasjonalt rådgivningsutvalg (IAB) og utført flere framtidanalyser for å gi råd om hvordan rammebetingelsene for å utføre god og relevant forskning bør utvikles. Kunnskapsdepartementet ønsker innen april 2020 en vurdering av erfaringene fra og hvordan departementet kan ta i bruk virkemidler for vitenskapelig rådgiving, herunder Forskningsrådets International Advisory Board (IAB) og anvendelsen av framtidstudier.
Kunnskapssyntese	KLD	KLD ber om Forskningsrådets vurdering av erfaringene med utlysingen av kunnskapssyntese om økosystembasert forvaltning i 2018 og resultatene fra ØKOSYNT-prosjektet som skal ferdigstilles 1. halvår 2020.
Kunnskapsgrunnlag for landbruksforskning	LMD	LMD har bedt OECD igangsette arbeid med en landstudie av innovasjonssystemet i Norge på landbruksområdet. Studien vil berøre bredden av området, men LMD har bedt OECD konsentrere innsatsen inn mot landbrukets innovasjonssystemer. Arbeidet ble igangsatt høsten 2019, og vil etter planen ferdigstilles i 2020. Forskningsrådet bes om å legge til rette for å svare ut bestillinger knyttet til dette arbeidet.
Oppfølging av stortingsmelding om helsenæringen	NFD, KD og HOD	Som en oppfølging av stortingsmeldingen om helsenæringen bes Norges forskningsråd om å kartlegge potensialet for økt samhandling med helsenæringen i relevante deler av instituttsektoren. Kartleggingen bør omfatte alle institutter som har relevant kompetanse og arbeider med relevante problemstillinger for helsenæringen. Det bes om at Norges forskningsråd involverer Nærings- og fiskeridepartementet, Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet i utformingen av kartleggingen.
Oppfølging av stortingsmelding om helsenæringen	NFD og HOD	Norges forskningsråd bes om, i samarbeid med Innovasjon Norge, å utrede hvordan man kan oppnå et mer treffsikkert forsknings- og utviklingsløp for nye og innovative løsninger i helse- og omsorgstjenesten gjennom bedre samordning av ulike virkemidler. Innovasjon Norge og Norges forskningsråd bes om å involvere helseforetakene og andre relevante aktører i dette arbeidet. Vi ber om at et utkast til modell for et slikt helhetlig utviklingsløp legges fram for NFD innen utløpet av første halvår 2020.
Handlingsplan for kvinnelige gründere	NFD	Regjeringen lanserte i september 2019 en handlingsplan for kvinnelige gründere. Et oppfølgingspunkt er å få kartlagt kvinneandeler i virkemiddelapparatet på en mer systematisk måte. I den forbindelse bes Forskningsrådet bidra til hvordan dette kan gjøres i samarbeid Innovasjon Norge og Siva, som sammen skal gi en rapport med forslag til hensiktsmessige løsninger for hvordan dette kan gjøres 1. juni 2020. Likelydende oppdrag er gitt Innovasjon Norge og Siva.

Mobilisering av næringslivet	OED	I lys av Langtidsplanen for forskning og utdanning (LTP) og regjeringens ambisjon om å øke privat sektors FoU-innsats som andel av BNP, ber departementet Forskningsrådet mobilisere næringslivet til forsterket/økt deltakelse i FoU-prosjekter innenfor energi- og petroleumssektoren.
Mission Innovation	OED	I lys av at Mission Innovation (MI) har som mål å videreføre sin virksomhet etter 2020 ber departementet om at Forskningsrådet foretar en evaluering av kost/nytte ved fortsatt norsk deltakelse i MI og gir råd om eventuelle tiltak og områder Norge bør prioritere.

Nye krav og oppdrag der økte virksomhetskostnader dekkes av departementene:

Oppdrag	Departement	Utfyllende informasjon
Strategi for næringsutvikling på Svalbard	NFD	Regjeringen lanserte i oktober 2019 sin strategi for innovasjon og næringsutvikling på Svalbard hvor det åpnes for at Norges forskningsråd kan tilby flere virkemidler for kunnskapsbasert næringsutvikling på Svalbard etter modell av distrikts- og regionalpolitiske virkemidler. Oppdraget skal utføres på en måte som understøtter de svalbardpolitiske målene. NFD øremerker 1,3 mill. kroner til oppfølging av strategien. Forskningsrådet skal synliggjøre mulighetene som finnes innenfor eksisterende virkemidler til å utnytte Svalbards potensial som testarena for bærekraftige løsninger og teknologiutvikling tilpasset arktiske forhold.

8. Administrative fullmakter

Fullmakt til å inngå leieavtaler utover budsjettåret

Kunnskapsdepartementet gir Forskningsrådet fullmakt til å inngå avtale om leie av lokaler. Det er en forutsetning for bruk av fullmakten at alle kostnader dekkes innenfor uendret bevilgningsnivå for hele avtaleperioden, herunder også flyttekostnader og kostnader til brukerutstyr.

Instruksen om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor gjelder for inngåelse av avtaler om leie av lokaler i markedet og av statlig utleier. Instruksen gjelder også for byggeprosjekter som inkluderer ombygging og rehabilitering. Instruksen skal sikre god saksforberedelse og styring med bygge- og leiesaker. Det er viktig at alle institusjonene følger bestemmelsene i denne, jf. Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor av 20. januar 2012 nr. 39, og sist endret ved kongelig resolusjon 13. januar 2017, se følgende lenke: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/instruks-bygge-leie/id670873/>.

Fullmakten gjelder ikke for leieprosjekter som etter sin art eller omfang må klassifiseres som byggesaker. Fullmakten gjelder ikke for avtaler om leie av lokaler i markedet der summen av fremtidige leieforpliktelser er 100 mill. kroner eller mer, jf. nevnte instruks. Slike leieavtaler skal legges frem for Kunnskapsdepartementet som forelegger dem for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Klausul om fremleie ved eventuelt mindrebehov for areal skal innarbeides ved inngåelse av nye leiekontrakter. Det er videre en forutsetning at institusjonen nøye vurderer behovet for oppsigelsesklausuler, jf. overnevnte instruks. Hensynet til fremtidig handlefrihet skal veie tungt ved denne vurderingen. Slike vurderinger skal foreligge som en del av

grunnlagsmaterialet i den enkelte sak om inngåelse av leieavtaler. Leieavtalen må kunne transporteres til annen statlig virksomhet.

Fullmakt til å inngå forlik, opptre på statens vegne i forlikrådet eller innrømme erstatningsansvar

Forskningsrådet har fullmakt til å inngå forlik eller innrømme ansvar i saker om erstatning opp til 300 000 kroner. I saker som gjelder erstatning over 300 000 kroner, skal saken legges frem for departementet til avgjørelse.

Erstatning på grunnlag av alminnelige erstatningsregler, med unntak av ansvar i kontraktsforhold og ansvar i forbindelse med statens forretningsdrift, kan belastes Justis- og beredskapsdepartementets budsjett, kap. 471 Statens erstatningsansvar. Hvis vilkårene i Justis- og beredskapsdepartementets (JD) rundskriv G-01/2017 er oppfylt, kan NFR belaste på JDs kapittel 471. Siden nettobudsjetterte virksomheter ikke kan belaste direkte på kapittel 471 må slike saker med nødvendig dokumentasjon sendes Kunnskapsdepartementet som vil foreta belastningen. Øvrige utbetalinger av erstatning må virksomheten dekke innenfor egne rammer. Se rundskriv G-01/2017,

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/erstatningskrav-mot-staten--belastning-av-budsjettkapittel-471-post-71-og-frafall-av-foreldelsesinnsigelse/id2548368/>

Forskningsrådet har ansvar for juridisk kvalitetssikring av erstatningsrettslige spørsmål før avgjørelse treffes. Det forutsettes at virksomheten foretar en grundig vurdering av grunnleggende vilkår for erstatning, dvs. ansvarsgrunnlag, økonomisk tap, årsakssammenheng, påregnelighet og adekvans – og eventuelt om det skal inngås forlik uten å erkjenne ansvar.

Saker av prinsipiell betydning eller saker der det kan være tvil om den juridiske vurderingen, skal forelegges Kunnskapsdepartementet, som vurderer om det er aktuelt å be Regjeringsadvokaten om bistand.

Eiendomsfullmakt

Forskningsrådet har fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntekter blir ført på eiendomsfondet til Norges forskningsråd.

9. Andre krav og forventninger

9.1 Regjeringens fellesføringer

Inkluderingsdugnaden

Norges forskningsråd skal arbeide for å utvikle rutiner og arbeidsformer for å nå målene for regjeringens inkluderingsdugnad. Forskningsrådet skal i årsrapporten redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå målet om 5 pst. av nyansettelser, vurdere eget arbeid opp mot målene og omtale utfordringer og vellykkede tiltak. Har Forskningsrådet hatt nyansettelser i faste eller midlertidige stillinger i 2020, skal antallet med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en, samt nyansettelser i faste og midlertidige stillinger totalt, rapporteres i årsrapporten. Virksomheten skal rapportere i tråd med [veiledning](#) publisert høsten 2019.

9.2 Rapporteringsplikt likestilling

Stortinget vedtok 17. juni 2019 endringer i likestillings- og diskrimineringsloven som innebærer at aktivitets- og redegjørelsesplikten for arbeidsgivere og offentlige myndigheter styrkes. De nye reglene trer i kraft 1. januar 2020. Den styrkede plikten innebærer blant annet at arbeidsgivere i offentlig virksomheter skal gjennomføre lønnskartlegging fordelt etter kjønn annethvert år. Den første kartleggingen skal gjennomføres innen utgangen av 2021. Forskningsrådet må gjøre seg kjent med de nye reglene og sette i verk nødvendig tiltak. Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet arbeider aktivt for å fremme like karrieremuligheter for kvinner og menn og for å tilrettelegge for større mangfold.

9.3 Informasjonssikkerhet

Departementet forutsetter at Forskningsrådet oppfyller de nasjonale minstekravene til informasjonssikkerhet og personvern som følger av gjeldende regler og føringer. Disse gjeldende kravene vil også bli oppsummert i en policy for informasjonssikkerhet og personvern i høyere utdanning og forskning. Unit har fått ansvar for å formidle og følge opp policyen.

Tiltak for å styrke sikkerheten som går ut over de nasjonale minstekravene besluttet av Forskningsrådet med utgangspunkt i egen strategi og risikovurdering. Departementet viser til brev fra forsknings- og høyere utdanningsministeren datert 7. januar 2019 for mer informasjon om informasjonssikkerhet som kritisk suksessfaktor for kunnskapsvirksomheter. Departementet forventer at Forskningsrådet med utgangspunkt i egen risikovurdering dimensjonerer forebyggende og konsekvensreducerende sikkerhetsarbeid i tråd med styrets risikoaksept.

9.4 Oppfølging av digitaliseringsstrategien for Universitets- og høyskolesektoren

Digitalisering er et sentralt virkemiddel for å heve kvalitet, effektivitet og relevans i forskning og høyere utdanning. Unit har ansvaret for forvaltningen av IKT og digitalisering på sektornivå og skal følge opp og koordinere digitaliseringsarbeidet. I tillegg har Diku, NOKUT og Forskningsrådet viktige roller i digitaliseringsarbeidet gjennom sine oppgaver knyttet til kvalitetsutvikling og kvalitetssikring av utdanning og forskning. Departementet forventer at universiteter og høyskoler følger opp digitaliseringsarbeidet i samarbeid med de fire virksomhetene.

Digitaliseringsstrategien for 2017–2021 gir en tydelig retning, og handlingsplan for digitalisering i høyere utdanning og forskning skal legges til grunn for realisering av strategien. Departementet forventer at universiteter og høyskoler følger opp mål, tiltak for samarbeid om digitalisering og finansieringsmodellen som er vedtatt for felles investeringer, hvor Digitaliseringsstyret har en styrende rolle. Tiltak som egner seg som fellesløsninger, skal realiseres som fellesløsninger. Digitaliseringsstrategien vil bli revidert i 2020. Unit har fått i oppdrag å lage et utkast til revidert digitaliseringsstrategi i samarbeid med universitetene og høyskolene.

10. Etatsstyringsmøtet

Kunnskapsdepartementet vil på etatsstyringsmøtet i 2020 ha strategisk dialog om Forskningsrådets måloppnåelse og forventninger om framtidig utvikling og prioriteringer, inkludert virksomheten i Forskningsrådet. Kunnskapsdepartementet vil i forkant involvere de øvrige departementene i forberedelsene. Etatsstyringsmøtet er berammet til **fredag 12. juni, kl. 09:00-11:00**. Møtet vil finne sted i Kunnskapsdepartementets lokaler, Kirkegata 18.

Kunnskapsdepartementet legger opp til en omforent dagsorden for etatsstyringsmøtet. Departementet ber derfor om at Forskningsrådet melder inn strategisk viktige saker til etatsstyringsmøtet samtidig med innsending av årsrapporten for 2019, 15. mars 2020. Kunnskapsdepartementet vil sende Forskningsrådet dagsorden for møtet i god tid. Departementet forventer bred deltakelse delegasjonen fra Forskningsrådets styre.

11. Frister

Leveranse	Frist	Mottakere	Utfyllende informasjon
Saldobalanse per 1. tertial 2020	22. mai 2020	Database for statistikk om høgre utdanning (DBH)	Eget brev fra KD
Delårsregnskap per 1. tertial 2020	1. juni 2020	DBH	Eget brev fra KD.
Saldobalansen per 2. tertial 2020	22. september 2020	DBH	Eget brev fra KD
Delårsregnskap per andre tertial 2020	1. oktober 2020	DBH	Eget brev fra KD
Årsregnskap 2020	1. mars 2021	DBH,	Eget brev fra KD
Årsrapport 2020 (rapport på samlet måloppnåelse)	15. mars 2021	Departementene, DBH	Oversikt over overførte midler fordelt på poster i statsbudsjettet skal framlegges sammen med regnskapet. Forskningsrådet kan ta utgangspunkt i rapport om overførte midler på program/aktivitetsnivå. Der det er samfinansiering av programmer, godtas en andelsberegning av programmene.
Vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter)	1. mai 2021	Departementene	
Samlerapport om de regionale forskningsfondenes virksomhet i 2020	1. juni 2021	KD	Forskningsrådet skal rapportere om forskningsfondenes virksomhet, sitt samarbeid med fondene og for bruken av midlene tildelt Forskningsrådet til dekking av administrative oppgaver, jf. "Retningslinjer for regionale forskningsfond" fastsatt av Kunnskapsdepartementet 23. 10. 2009.

Årsrapport for forskningsinstituttene 2020	30. juni 2021	Departementene	Omfanget av denne årsrapporten kan eventuelt reduseres etter nærmere avtale mellom Kunnskapsdepartementet og Forskningsrådet.
Vedtatt budsjett for 2020	1. mars 2020	Departementene	Budsjettet skal inneholde en redegjørelse for hvordan Forskningsrådet vil følge opp de prioriteringer som er gitt i Prop. 1 S (2019-2020) og i departementenes tildelingsbrev. I budsjettet skal det avslutningsvis gis en departementsvis oversikt over endelig fordeling av tildelt budsjetttramme på budsjettformål. Oversikten skal gi informasjon om de ulike budsjettformålenes totale budsjetttramme samt vise hvor stor andel hvert departement har i de ulike budsjettformålene. Dokumentet skal inneholde en oversikt over alle budsjettformålenes budsjett for 2018, budsjett for 2019 og disponibelt budsjett 2020 (som inkluderer avsetninger fra tidligere år).
Satsingsforslag 2022	1. nov. 2020	Departementene	Forslaget til store satsinger skal følge opp langtidspanen for forskning og høyere utdanning og skal angi klare prioriteringer. Forskningsrådet skal se på mulighetene for omprioriteringer som gir rom for satsinger innenfor den eksisterende økonomiske rammen til Forskningsrådet. Det må komme tydelig fram hvordan eventuelle frihetsgrader innenfor departementenes bevilgninger skal benyttes. Det stilles stadig større krav til det faglige grunnlaget for forslag til satsinger på forskning og innovasjon. Forskningsrådets budsjettråd bør speile kunnskapsbaserte vurderinger av kortsiktige og langsiktige forskningsbehov. KD viser også til retningslinjer for satsingsforslag som vil ha konsekvenser for Forskningsrådets arbeid med Store satsinger, jf. utredningsinstruksen.
Standardiserte økonomiske nøkkeltall	20. februar 2020		Nettobudsjetterte virksomheters utgifter og inntekter skal synliggjøres for å gi et best mulig bilde av statens samlede inntekter og utgifter for virksomheter som omfattes av statsbudsjettet, jf. rundskriv R-8/2019, (statsregnskapet 2019) og R-9/2019 (statsbudsjettet 2021). Forskningsrådets frist til KD for endelige tall til statsregnskapet er 20. februar. Det skal også rapporteres til regjeringens marskonferanse, dette har frist 10. februar, og kan eventuelt være foreløpige tall.

Kunnskapsdepartementet minner om kravene som følger av Finansdepartementets siste revidering av økonomibestemmelsene og rundskriv R-115 om utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap.

- Økonomibestemmelsene pkt. 2.3.2: Virksomheten skal publisere tildelingsbrevet på sine nettsider så snart det er mottatt.

- Økonomibestemmelsene pkt. 2.3.3: Årsrapporten skal publiseres på virksomhetens nettsider innen 1. mai eller så snart den er behandlet i styringsdialogen mellom departementet og virksomheten.
- Revisjonsberetning uten merknad skal publiseres på virksomhetens nettsider og DBH innen 1. mai og sammen med årsrapporten. Dersom revisjonsberetningen ikke er mottatt innen denne fristen, skal beretningen publiseres så snart den foreligger.

Innholdsfortegnelse del 2

1. Innledning	22
2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd.....	22
3. Budsjettildelinger og fullmakter for 2020	23
4. Felles post for virksomhetskostnader.....	29
5. Rapportering	29
6. Planlagte styringsmøter	30

1. Innledning

Stortinget har gjort vedtak om bevilgning for 2020, jf. Innst.12 S (2019-2020) og Prop. 1 S (2019-2020).

2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringen har fastsatt fem mål for Forskningsrådet:

- Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4 Et velfungerende forskningssystem
- Mål 5 God rådgivning

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev som etatsstyrer for en nærmere omtale av målene, strategiske områder og styringsinformasjon.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Kunnskapsdepartementet

Kunnskap er grunnlaget for demokrati, verdiskaping, bærekraftig utvikling og velferd. Kunnskap er også nøkkelen til å gi hver enkelt mulighet til å skape seg et godt liv, og til å møte utfordringene samfunnet vårt står overfor i årene som kommer. Regjeringen har høye ambisjoner om å utvikle Norge som kunnskapsnasjon. Regjeringen vil legge til rette for at den enkelte får utvikle sin kompetanse, slik at kompetansen er tilpasset endrede behov i arbeidslivet fremover.

Kunnskapsdepartementet har tre overordnede mål for kunnskapssektoren:

- Alle deltar i arbeids- og samfunnsliv.
- Alle har den kompetansen som de selv og samfunnet trenger.
- Samfunnet har tilgang til oppdatert kunnskap av høy kvalitet.

Kunnskapsdepartementets politikk og budsjettprioriteringer for 2020 for å nå disse målene er beskrevet i Prop. 1 S (2019–2020). Det vises særlig til kap. 1 for en overordnet omtale av kunnskapspolitikken, til programkategori 07.60 Høyere utdanning og forskning, og til kap. 5 for en samlet omtale av regjeringens oppfølging av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.

I 2020 og 2021 er det planlagt flere utredninger, stortingsmeldinger og proposisjoner som vil påvirke og fordre bidrag fra høyere utdanning og forskning, blant annet om studentmobilitet, livslang læring og arbeidslivsrelevans.

Forskningsrådet er en sentral aktør i det norske forsknings- og innovasjonssystemet og et viktig virkemiddel for å nå departementets visjon og overordnede mål.

Kunnskapsdepartementets midler til Forskningsrådet skal i særlig grad bidra til å finansiere:

- Langsiktig, grunnleggende forskning, dvs. ansvar for grunnforskning (i hovedsak bevilgningene på kap. 285 post 52).
- Sektoroverskridende satsinger og instituttbevilgninger og særlige tiltak og programmer som skal styrke virksomheten til universiteter og høyskoler (i hovedsak bevilgningene på kap. 285 postene 53 og 54, kap. 287 post 57 og kap. 288 post 21)
- Forskning om kunnskapssektoren (i hovedsak bevilgninger på kap. 201 post 21)
- Forskning om integrering (bevilgninger på kap. 291 post 50)
- Virksomhetskostnader kap. 285 post 55

Kunnskapsdepartementet tildeler midler til Forskningsrådet over mange kapitler og poster, og midlene under én post bidrar til flere av målene for rådet. Kunnskapsdepartementets midler bidrar inn mot alle de fem målene for Forskningsrådet.

2.2 Styringsinformasjon

Når det gjelder omtale av styringsinformasjon for de felles målene, viser vi til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer, punkt 3 *Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd*.

Styringsinformasjon for de sektorpolitiske prioriteringene fremgår i struktur og forventninger til rapporteringen i vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter). Vi viser til punkt 5 *Rapportering* i dette tildelingsbrevet for presisering av hvilke sektorpolitiske prioriteringer Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet skal rapportere på.

3. Budsjetttildelinger og fullmakter for 2020

Kunnskapsdepartementet tildeler Norges forskningsråd kroner **5 309 992 000** i 2020. Til grunn for bevilgningene ligger en avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform som for 2020 er satt til 0,5 pst.

Fordelingen av midler over forskjellige kapitler og poster i departementets budsjett følger nedenfor. Det vises også til omtale av de enkelte kapitlene og postene i Kunnskapsdepartementets Prop. 1 S (2019-2020).

3.1 Hovedprioriteringene i statsbudsjettet for 2020

Forskning om kunnskapssektoren, kap./post 201.21, kap./post 226.21, kap./post 285.53 og kap./post 226.63

Postene omfatter midler som hovedsakelig går til utdanningsforskning og forskning om forskning og innovasjon.

Kunnskapsdepartementet har høye ambisjoner for forskning om utdanning og kompetanse. Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet bidrar til å nå målene departementet har satt i *Strategi for utdanningsforskning 2020-2024*, arbeider videre med anbefalingene fra UTDEVAL i dialog med departementet og andre relevante aktører, og bidrar til videreutvikling av forskning om og for utdanning og kompetanse.

Kunnskapsdepartementets viktigste tiltak for utdanningsforskningen "Program for forskning og innovasjon i utdanningssektoren" (FINNUT) tildeles 173 mill. kroner i 2020 på kap./post 201.21. Fra 2020 er midlene til FINNUT hovedsakelig samlet på ett kapittel/post. De forskerinitierte prosjektene, herunder "unge forskertalenter", er en viktig del av programmet, og konkurransen om disse midlene skal blant annet støtte opp om høy vitenskapelig kvalitet og god rekruttering til utdanningsforskningen.

I tillegg skal Forskningsrådet innenfor den gitte FINNUT-rammen forvalte ordningen "Forskning på effekter av tiltak for økt kvalitet i barnehage og grunnsopplæring". Tildelingen for 2020 skal gi rom til en utlysning i størrelsesorden 45-55 mill. kroner for denne ordningen. Ordningen er tenkt å dekke både barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Departementet ber om at Forskningsrådet over tid forvalter ordningen slik at det blir en forsvarlig fordeling av prosjektene mellom de tre utdanningsnivåene, og at Forskningsrådet arbeider sammen med relevante aktører for å gjøre ordningen kjent og fremme kvaliteten på søknadene.

Gjennom utlysningene i FINNUT ønsker departementet at Forskningsrådet finner hensiktsmessige måter å etterspørre forskning om tiltak for livslang læring, barnehageforskning og forskning på spesialundervisning. Deler av FINNUT-midlene skal benyttes til forskningssentrene for barnehagerelevant forskning.

Rammen for FINNUT skal som tidligere gi rom for utlysning av midler til forskning ved grunnskolelærerutdanningene, som del av oppfølgingen av strategien "Lærerutdanning 2025". I tillegg skal den igangsatte evalueringen av strukturreformen i høyere utdanning følges opp. Forskningsrådet har også anledning til å bruke FINNUT-midler til initiativer som skal bidra til god forsknings-, utdannings- og innovasjonsvirksomhet i universitets- og høyskolesektoren og styrket samspill mellom institusjonene og samfunnet, samt til felles tiltak for universiteter og høyskoler.

Det tildeles videre 5 mill. kroner på kap. 226 post 21 til forskning på kvaliteten i fag- og yrkesopplæringen, særlig hvilke faktorer som bidrar til fremragende kvalitet, både i opplæring i skole og opplæring i bedrift. Kunnskapsdepartementet vil arbeide for en videre oppbygging av midler til dette formålet.

Forskningssatsingen LÆREEFFEKT har som mål å utvikle ny kunnskap om effektene av ulike former for økt lærertetthet på de laveste klassetrinnene i grunnskolen. I 2020 tildeles det 6,45 mill. kroner til forskningssinnsatsen i LÆREEFFEKT over kap. 226 post 63.

Fra høsten 2019 er Kunnskapssenter for utdanning flyttet fra Forskningsrådet til Universitetet i Stavanger. Midlene til Kunnskapssenteret er derfor trukket ut.

Departementet tildeler 82,7 mill. kroner over kap. 226 post 71 til Vitensentrene. Posten er økt med 13,8 mill. kroner siden to nye vitensenter er innlemmet i Vitensenter- programmet.

Langsiktig, grunnleggende forskning, kap./post 285.52

Midlene over denne posten skal finansiere langsiktig, grunnleggende forskning på alle fagområder og bidra til å forbedre den vitenskapelige kvaliteten i forskningsmiljøer eller på særskilte forskningsområder og bidra til å utvikle fagmiljø av fremragende kvalitet. Midlene på posten er på 1 830 mill. kroner.

Økningen på kap. 285, post 52 skyldes følgende flyttinger:

- 4,8 mill. kroner av økningen skyldes at kap. 281, post 50 er avviklet og midlene til ordningen med Strategisk satsing på universitetsmuseum er flyttet til denne posten
- 30 mill. kroner av økningen skyldes at midler til gaveforsterkningsordningen er flyttet fra kap. 285, post 53, se nærmere omtale nedenfor
- 10 mill. kroner av økningen skyldes at midler til Forskningsdagene, Unge forskere og Nysgjerriger er flyttet fra kap. 285, post 55

I Stortingets behandling av statsbudsjettet ble det vedtatt å redusere midlene til gaveforsterkningsordningen i 2020. Forskningsrådet skal imidlertid bruke 59 mill. kroner av de administrative avsetningene opparbeidet i perioden 2015-2017 på kap. 285.53 på gaveforsterkningsordningen, slik at køen av søknadsberettigede prosjekter blir kortere.

Fra 2020 er 2,5 mill. kroner flyttet fra kap. 285, post 52 til kap. 285, post 53. Det gjelder midler til Europa i endring som fra 2018 er omdisponert til grunnforskningsprogrammet SAMKUL. Alle midlene til SAMKUL vil heretter ligge på kap. 285, post 53.

I 2020 skal 25 mill. kroner brukes til å øke grunnleggende IKT-forskning for digital transformasjon. Tiltaket er en oppfølging av opptrappingsplanen *Teknologiløftet* i langtidspanen for forskning og høyere utdanning. Midlene skal bidra til å utvikle IKT og informatikk som fag og kunnskapsområder. Bruken av midlene må ses i sammenheng med 18 mill. kroner på post 53 til samme formål.

Minst 30 mill. kroner av bevilgningen på posten skal brukes til å styrke ordninger for utvikling av yngre forskertalenter i fremragende forskningsmiljøer, jf. målet i langtidspanen om å utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet.

Departementet har merket seg at UiB skal overta det operative ansvaret for European Social Survey (ESS). Forskningsrådet skal fortsatt, i samråd med departementet, representere Norge i ESS' generalforsamling. Kostnadene til ESS skal dekkes over kap./post 285.52.

Sektoroverskridende og strategiske satsinger, kap./post 285.53

Midlene over denne posten skal særlig støtte opp om den koordinerende rollen Kunnskapsdepartementet har i forskningspolitikken. Midlene finansierer bl.a. store programmer, sentersatsinger (SFI og FME), handlingsrettede programmer og stimuleringsordninger for internasjonalt forskningssamarbeid. Videre finansierer midlene særlige tiltak og programmer som skal styrke virksomheten til universiteter og høyskoler. Midlene som tildeles Forskningsrådet over denne posten er på 1 408 mill. kroner.

Økningen på 169,5 mill. kroner skyldes at kap. 281, post 50 er avviklet og at midlene til følgende ordninger i Forskningsrådet er flyttet til kap. 285, post 53:

- Nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d.
- Forskningsbasert nyskaping
- Forskningsbasert innovasjon i regionene
- Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester
- Forskningskompetanse for utvalgte profesjonsutdanninger

Bevilgningen på posten er økt med 2,5 mill. kroner på grunn av samlingen av midler til SAMKUL-programmet. Videre er bevilgningen på posten redusert som følge av at midlene til gaveforsterkningsordningen er flyttet til kap. 285, post 52.

4,9 mill. kroner er flyttet fra kap. 285, post 53 til virksomhetskostnader, kap. 285, post 55. Det gjelder virksomhetskostnader knyttet til nye nasjonale ekspertstillinger under Horisont 2020 og til norsk deltakelse i EuroHPC.

Som en ettårig reduksjon, blir det i 2020 trukket ut 400 mill. kroner på denne posten for å få ned Forskningsrådets avsetninger. Den ettårige reduksjonen skal ikke føre til redusert aktivitet, og Forskningsrådet skal fortsette å lyse ut midler i tråd med sine planer.

I 2020 skal midlene til grunnleggende IKT-forskning for digital transformasjon styrkes med minst 18 mill. kroner, jf. opptrappingsplanen *Teknologiløft* i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Midlene skal bidra til å utvikle IKT og informatikk som fag og kunnskapsområder. Bruken av midlene må ses i sammenheng med 25 mill. kroner på post 52 til samme formål.

Ordringen STUD-ENT skal styrkes med 5,7 mill. kroner. Vi ber om at Forskningsrådet vurderer om midlene også kan benyttes til prosjekter for studenter som fortsatt er under utdanning. 4,8 mill. kroner skal benyttes til førsteårseffekt av 22 nye nærings-ph.d.-stillinger, jf. opptrappingsplanene for *FoU for fornying og omstilling i næringslivet* i langtidsplanen.

Polarforskningen skal styrkes med 15. mill. kroner, i tråd med den langsiktige prioriteringen *Klima, miljø og miljøvennlig energi* i langtidsplanen.

3,9 mill. kroner skal benyttes til doktorgradsutdanning i IKT-sikkerhet og kryptologi, fortrinnsvis gjennom ordningene offentlig sektor-ph.d. og nærings-ph.d. hvor midlene er forbeholdt personer som allerede har eller vil få sikkerhetsklarering før utdanningen starter. Beløpet tilsvarer førsteårseffekten av 18 nye stillinger i offentlig sektor-ph.d.- og nærings-ph.d.-ordningene. Tiltaket er en oppfølging av *Nasjonal strategi for digital sikkerhetskompetanse* og to av de langsiktige prioriteringene i langtidsplanen: *Fornyelse i offentlig sektor og bedre offentlige tjenester* og *Samfunnssikkerhet og samhørighet i en globalisert verden*.

Av de samlede bevilgningene på denne posten tildeler departementet 27,2 mill. kroner direkte til Innovasjon Norge for mobilisering til Horisont 2020 i tråd med deres nasjonale ansvarsområde. Dette inkluderer også Innovasjon Norges representant ved Kunnskapskontoret i Brussel.

Av de administrative avsetningene som er opparbeidet i perioden 2015-2017 skal det brukes 10 mill. kroner på forskning på avfallshåndtering på land.

Forskningsinfrastruktur, kap./post 285.54

Midlene over denne posten skal bidra til et velfungerende forskningssystem og økt vitenskapelig kvalitet. Satsingen på forskningsinfrastruktur skal bidra til å utvikle verdensledende fagmiljøer. Samtidig skal infrastruktur av høy kvalitet bidra til økt internasjonalisering og rekruttering. Midlene over denne posten er på 791 mill. kroner i 2020.

Midlene skal gå til å finansiere Forskningsrådets ordning Nasjonal satsing på infrastruktur. I tillegg skal de norske bidragene til CESSDA ERIC, Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System (SIOS) og European Spallation Source (ESS) i Lund dekkes over rammen

av denne posten. Bevilgningene skal også dekke basisbevilgning til Norsk senter for forskningsdata og UNINETT Sigma2 AS og deler av kostnaden ved utvikling og etablering av Helseanalyseplattformen.

20 mill. kroner av økningen på denne posten skyldes at oppgraderingen av forskningsfartøyet Helmer Hanssen nå er ferdig. Oppgraderingen ble finansiert med midler fra opptrappingsplanene for forskningsinfrastruktur i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Midlene er nå ført tilbake kap.285, post 54 siden oppgraderingen er avsluttet.

Virksomhetskostnader, kap./post 285.55

Midlene over denne posten er på 783,6 mill. kroner i 2020. I dette beløpet ligger det en reduksjon på 20 mill. kroner. I tillegg er det gjort følgende tekniske endringer:

- Bevilgningen er redusert med 10 mill. kroner som følge av at midler til Forskningsdagene, Unge forskere og Nysgjerriger er flyttet fra kap. 285, post 55 til kap. 285, post 53.
- 4,9 mill. kroner til nasjonale eksperter og norsk deltakelse EuroHPC er flyttet fra kap. 285, post 53 til kap. 285 post 55.
- 0,9 mill. kroner er overført fra Barne- og familiedepartementets budsjett til kap. 285, post 55 i forbindelse med strategiarbeidet for utsatte barn og unge (BarnUnge21).
- 1,1 mill. kroner blir tilbakeført til Samferdselsdepartementet i forbindelse med at arbeidet med Transport21- prosessen blir avsluttet i 2019.
- 1,3 mill. kroner knyttet til Prosess21 er overført tilbake til Nærings- og fiskeridepartementet.
- 0,6 mill. kroner til Havsekretariatet er flyttet fra Klima- og miljødepartementets budsjett til kap. 285, post 55.

Forskningsinstitutter og andre tiltak, kap./post 287.57

Midlene på denne posten er på 218,1 mill. kroner i 2020. 5 mill. kroner av midlene på posten skal gå til Senter for klimaforskning ved Vestlandsforskning i Sogndal. Forskningsrådet skal ikke foreta noen utbetaling til Trøndelag Forskning og Utvikling (TFoU) fra basisbevilgningsordningen. Kunnskapsdepartementet vil i løpet av 2020 komme nærmere tilbake til hvordan midlene som normalt ville blitt utbetalt til TFoU skal benyttes.

Internasjonale samarbeidstiltak, kap./post 288.21

Av midlene på denne posten skal 58 mill. kroner gå til oppfølging av Panorama-strategien, hvorav 19,2 mill. kroner tildeles Forskningsrådet til oppfølging av INTPART-programmet. I tillegg videreføres satsingen på verdensledende fagmiljøer gjennom INTPART-programmet med 19 mill. kroner i 2020. Departementet legger til grunn at Forskningsrådets oppfølging av INTPART-programmet skjer i nært samarbeid med Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku) med sikte på best mulig koblinger mellom hhv. forsknings- og høyere utdannings samarbeid med prioriterte land.

Forskning om integrering, kap./post 291.50

Midlene over denne posten på 7 mill. kroner skal brukes til å sikre et godt kunnskapsgrunnlag for utvikling av integreringspolitikken. Midler gis til det nye VAM II programmet som skal igangsettes i 2019.

3.2 Midler til Norges forskningsråd 2020

Fra 2020 er kapittel og poststrukturen endret som følge av sammenslåingen av de tidligere programkategoriene for hhv. Høyere utdanning og Forskning. Videre er midler til utdanningsforskning fra 2020 samlet på én post, kap. 201 post 21.

Kap./post	Kapittel og postnavn	Tildeling i 1000 kroner
201.21	Analyse og kunnskapsgrunnlag <i>Særskilte driftsutgifter</i> - Forskning for forsknings- og innovasjonspolitikken FORINNPOL: 12 mill. kroner - FINNUT: 173,52 mill. kroner	185 522
226.21	Forskning på kvaliteten i fag- og yrkesopplæringen	5 000
226.63	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, <i>Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsett på 1.-4. trinn</i> - LÆREEFFEKT	6 450
226.71	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, <i>Tilskudd til vitensentre</i>	82 705
285.52	Norges forskningsråd, <i>Langsiktig, grunnleggende forskning</i>	1 810 078
285.53	Norges forskningsråd, <i>Sektoroverskridende og strategiske satsinger (trukket ut 27,2 mill. direkte til Innovasjon Norge for mobilisering til Horisont 2020)</i>	1 381 681
285.54	Norges forskningsråd <i>Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse</i>	791 409
287.57	Forskningsinstitutter og andre tiltak, <i>Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter</i> - Senter for klimaomstilling 5 mill. kroner	218 120
288.21	Internasjonale samarbeidstiltak <i>Spesielle driftsutgifter</i> - Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning og forskning (INTPART)	38 200
291.50	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere <i>Norges forskningsråd</i>	7 210
	Sum forskningsmidler	4 526 375
285.55	Norges forskningsråd, <i>Virksomhetskostnader</i>	783 617
	Kunnskapsdepartementet totalt	5 309 992
161.71 (UD)	Forskning, kompetanseheving og evaluering, <i>Forskning og høyere utdanning</i>	18 500

3.3 Øvrige budsjettekniske forhold

Øremerkede tilskudd til Sars internasjonale senter for marin molekylærbiologi ved Universitet i Bergen, Simula Research Laboratory AS, NSD – Norsk senter for forskningsdata AS og Uninett Sigma2 AS på kap.285 post 52 og post 54 er på til sammen 134 940 000 kroner, jf. tabell 4.19 i Prop. 1 S. (2019-2020).

Tildelingen over Utenriksdepartementets kap. 161 post 71 gjelder basisbevilgningen til Christian Michelsens institutt (CMI). Kunnskapsdepartementet har fått en belastningsfullmakt fra UD på 18,5 mill. kroner. Disse midlene utbetales i tillegg til bevilgningen til de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene på kap. 287 post 57.

For ytterligere detaljer og føringer vises det til Prop. 1 S. (2019-2020) fra Kunnskapsdepartementet og Innst. 12 S (2019-2020).

Midlene til Forskningsrådet vil bli overført i to rater: den 30. januar og 30. august 2020.

3.4 Fullmakt til omfordeling

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at Forskningsrådets forslag til revidert nullbudsjett for 2020 danner grunnlag for rådets virksomhet i 2020 med unntak av de områder der det er vekst eller reduksjon i bevilgningene og som er nærmere spesifisert i tildelingsbrevet, og med unntak av kap. 285 post 53 der det vil være en egen prosess.

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programoppstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med departementet. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

4. Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Unntaket er nasjonale fag-, tema- og institusjonsevalueringer som fortsatt vil bli finansiert gjennom FoU-midlene fra det enkelte departement.

Finansiering av forskning og overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning er de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Vi viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5. Rapportering

Kunnskapsdepartementet ber om rapportering på følgende sektorpolitiske prioriteringer:

- Langsiktig, grunnleggende forskning
- Sektoroverskridende forskning
- Forskning om kunnskapssektoren
- Forskning om integrering

De sektorpolitiske prioriteringene er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger rapportering i vedlegg til årsrapport (departementsvise rapporter).

6. Planlagte styringsmøter

Departementet legger opp til å avholde ett styringsmøte i 2020. Møtet er arena for strategisk dialog om Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i rapporteringen fra Forskningsrådet til Kunnskapsdepartementet i vedlegg til årsrapport 2019. Styringsmøtet vil finne sted **17. juni kl. 13:15-15:15**. Møtet vil finne sted i Kunnskapsdepartementets lokaler, Kirkegata 18. Departementet vil komme tilbake til dagsorden for møtet.

Med hilsen

Knut Børve (e.f.)
ekspedisjonssjef

Rolf L. Larsen
avdelingsdirektør

Vedlegg

1. Struktur og forventinger til innhold i rapporteringen (rapport på samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapporten (departementsvise årsrapporter).
2. Retningslinjer for styring av virksomhetskostnader i Forskningsrådet (kap. 285 post 55).

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:
Departementene
Riksrevisjonen
DIKU